

Проф. д-р Илияна Марчева-Атанасова

Историята като рубрика в е-сп. „Дзяло“

Позволете ми да започна с една лична история – как аз попаднах в е-сп. „Дзяло“. Тя е толкова странна и символична, защото се случи в електронното пространство. На моя покана като ръководител на общоинститутския семинар на Института за исторически изследвания – БАН „Актуални проблеми на историята и историографията“ получих мейл с поздравления от Августа Манолева, която ми пишеше, че е качила поканата на сайта на „Дзяло“. Мейлът беше дружески и показваше, че Августа ме е взела за някой друг. За да разсея заблудата ѝ и за да ѝ благодаря за съпричастието към нашето мероприятие, аз естествено ѝ писах и така от мейл на мейл станахме приятелки и съмишленици за разрастването и отварянето на списанието и към историческите науки. За да е пълна колекцията от текстове по хуманитаристика, както е било замислено списанието и сайта. Тази история се случи през 2016 г., но още през първата година на „Дзяло“ – 2013 г. историята като аспект от статии от литературата, езиковедството и превода е налице на страниците на списанието.

В брой III от 2014 г. се появява чисто историческата тематика, свързана с личността и делото на именития възрожденски просветител и политик на Ранното Възраждане – Софроний Врачански. 6 статии за него, за Възрожденския Котел, за въздействието на Софроний и за претворяването на делото му в литературата и чрез изследователските усилия на поколения учени можете да прочетете на сайта на броя.

От следващия – бр. IV, пак през 2014 г., вече има обособена рубрика „История“, в която е статията на Иван Иванов от Историческия музей – гр. Котел, на тема „Въстанието на Ивайло – феномен в европейската история“.

Това силно „историческо начало“ на списанието през 2014 г. е дело на активността на колеги от Историческия музей – гр. Котел и свидетелства за усилията на редколегиата на „Дзяло“ още на втората годишнина от своето съществуване да търси своите автори не само в научните институти в столицата, но и сред културтрегерите в страната. Целта е „Дзяло“ да стане платформа за такава среща.

За съжаление рубриката „История“ остава незапълнена в следващите няколко броя. Но историята присъства в езиковедските и литературни текстове на списанието, както и в рецензията на Елена Узунова от НБКМ за книгата на Дарина Караджова „Сливен и Елена през Възраждането: принос към изследванията, С, 2014. Можете да я прочетете в бр. VII от 2016 г.

Историята на XX век и то втората му половина се появява едва в следващия брой VIII от 2016 г. (въпреки че заглавието и на списанието и на сайта заявява още в началото претенцията да е отворено за хуманитаристика и извори в хронологическия обхват на X-XXI век. XX век се появява със смелостта на младите. Такава е авторката

Ангелина Чипева от СУ на изключително сериозното историко-културоложки изследване за властта и модата през 60-те години на ХХ век и използването на ЦНСМ като инструмент за създаване и контрол на модния вкус на българите.

Брой X от 2017 г. може да се похвали отново с пълноценна рубрика „История“ с 3 статии, свързани с темата за България и Европа през ХХ век. Такава е статията на проф. Искра Баева от СУ, която разкрива обзорно чешкото влияние върху модерното развитие на младата българска държава. Тук е и статията на проф. Евгения Калинова от СУ, която разглежда сложните българо-британски културни връзки-спадовете и възходите им, подготвили разведряването в Европа. Д-р Ирина Григорова от Института за исторически изследвания пък проследява френската културна политика към България по време на Студената война и нейното положително въздействие върху българската култура и най-вече за либерализиране на българското общество.

В същия брой Хелмут Шалер фокусира темата за европейско-българските културни инвенции на примера на блестящия учен, археолог и изкуствовед Богдан Филов, който обаче съвсем не е безспорен като политик.

„Младите в науката“ в брой X също са представени и от историци. Такъв е докторантът на ИФ на СУ Христин Лалев, който публикува в е-списанието статията си „Изображенията на цар Иван Александър (1331-1371) като отражение на политическите идеи за царската власт в българската държава“.

От този преглед се вижда, че е-сп. „Дзяло“ и в своята историческа рубрика е широко отворено и публикува текстове от автори не само от БАН, но и от СУ и от други институции.

В подготовката на XI брой този подход беше спазен също. Аз, като отговорящ за този дял в е-списанието, съм поканила учени етнологи, балканисти, културни историци, за да затвърдим рубриката „История“ в нашето списание, то наистина да представи хуманитаристиката във всичките ѝ измерения и да продължи да отстоява уникалния, бих казала, интердисциплинарен характер на „Дзяло“.